

Posudek oponenta diplomové práce

Název práce: Domácí vzdělávání z pohledu rodičů
Autorka: Anna Oberhelová

Předložená diplomová práce teoreticko - empirického charakteru má dostatečný rozsah 77 stran textu a 18 stran příloh. Je věnována alternativě k plnění povinné školní docházky, kterou je individuální vzdělávání (domácí vzdělávání). Vzhledem k tomu, že se u nás tato forma vzdělávání v poslední době rozšířila, je dané téma vhodně zvolené a aktuální. Při výběru tématu je třeba ocenit skutečnost, že diplomová práce navazuje na výzkum výkonové motivace absolventů domácího vzdělávání realizovaný na PdF UHK. Cílem práce dle zadání je zjistit motivaci rodin k domácímu vzdělávání a sociální zázemí rodin, které se pro domácí vzdělávání rozhodly.

Práce je rozdělena na část teoretickou a empirickou. V teoretické části jsou nejprve vysvětleny základní pojmy související s individuálním vzděláváním a podrobně je popsán legislativní rámec, který je v našich podmínkách dán tomuto způsobu vzdělávání. Zajímavý obraz poskytují kapitoly 1.3 a 1.4 věnované historickému vývoji domácího vzdělávání, které u nás po roce 1989 opět našlo své místo ve vzdělávacím systému. Kapitola 2 je věnována uplatnění domácího vzdělávání v zahraničí (USA, severské státy, sousední státy), což umožňuje srovnání se stavem u nás. Ke zpracování těchto i následujících kapitol diplomové práce byla použita řada zdrojů. Seznam obsahuje 36 zdrojů literárních a elektronických včetně zdrojů cizojazyčných. Zvolené zdroje v dostatečném množství odpovídají potřebám tématu. Citace a odkazy v textu vyhovují stanoveným požadavkům. Diplomantka prokázala schopnost se zdroji pracovat, dobře se v nich orientovala. Poznatky shromážděné v teoretické části poskytují dostatek informací pro realizované šetření a jeho vyhodnocení.

Procesem socializace a sociálního vývoje dítěte mladšího školního věku se zabývá kapitola 3. Rodině a její úloze při vzdělávání je věnována kapitola 4. V souladu se zadáním diplomové práce jsou zde (kap. 4.3) uvedeny podstatné informace o motivaci rodin k domácímu vzdělávání.

Empirická část diplomové práce (kapitola 5) popisuje realizovaný výzkum motivace rodin k individuálnímu vzdělávání. Za tím účelem diplomantka stanovila výzkumné otázky (1 hlavní, 4 vedlejší – str. 37). K jejich zodpovězení byla použita metoda případových studií, zvolený postup je popsán v kapitole 6.1. Výzkumný vzorek tvořilo 10 rodin, rozhovoru se zúčastnila matka. Původně plánovaná běžná komunikace pro polostrukturovaný rozhovor byla v důsledku aktuálních opatření (Covid-19) řešena prostřednictvím Messengeru. Rozhovory trvaly v průměru 30 minut. Okruhy otázek (5 okruhů) jsou uvedeny v kapitole 7.1. Informace získané z rozhovorů, které tvoří podklad pro jejich interpretaci, jsou pečlivě zaznamenány. Některé rozhovory jsou přepsány v příloze diplomové práce.

Analytické zpracování výsledků formou rámcové analýzy poskytuje řadu informací o domácím vzdělávání ve sledovaných rodinách (charakteristika rodiny, filozofie domácího vzdělávání aj.), které seřazeny v přehledných tabulkách dávají odpovědi na stanovené výzkumné otázky. Jejich shrnutím v kapitole 10 byl cíl diplomové práce splněn.

Při celkovém hodnocení diplomové práce je třeba ocenit pečlivé zpracování teoretické části a dále širí záběr otázek pokládaných v rozhovorech. V empirické části je shromážděna řada aktuálních a dále využitelných poznatků získaných z rodin, které realizují domácí vzdělávání.

Pokud jde o formální stránku práce, její struktura je přehledná, logicky uspořádaná a umožňuje snadný vhled do dané problematiky.

Otázky k obhajobě: V případových studiích o jednotlivých rodinách je shromážděno množství zajímavých poznatků z průběhu domácího vzdělávání. Uveďte několik příkladů činností při domácím vzdělávání, které vás překvapily – zaujaly (a proč). Jaké jsou možnosti dalšího využití této diplomové práce?

Diplomová práce splňuje požadované náležitosti, doporučuji přijmout ji k obhajobě.
Navrhuji hodnocení

V Hradci Králové dne 22. 5. 2021

PhDr. Vladimír Václavík, Ph.D.